**Evropski parlament**
2019-2024

*Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve*

**2023/2116(INI)**

7.12.2023

# OSNUTEK POROČILA

o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik: prednostne naloge na področju zaposlovanja in sociale za leto 2024
(2023/2116(INI))

Odbor za zaposlovanje in socialne zadeve

Poročevalec: Dragoş Pîslaru

PR_INI

## VSEBINA

**Stran**

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

# PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

**o evropskem semestru za usklajevanje ekonomskih politik: prednostne naloge na področju zaposlovanja in sociale za leto 2024**
**(2023/2116(INI))**

*Evropski parlament*,

– ob upoštevanju člena 3 Pogodbe o Evropski uniji,

– ob upoštevanju členov 9 in 149 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. novembra 2023 z naslovom Letni pregled trajnostne rasti 2024 (COM(2023)0901),

– ob upoštevanju predloga skupnega poročila Komisije in Sveta z dne 21. novembra 2023 o zaposlovanju (COM(2023)0904),

– ob upoštevanju priporočila Komisije z dne 21. novembra 2023 za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (COM(2023)0903),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. novembra 2023 z naslovom Poročilo o mehanizmu opozarjanja 2024 (COM(2023)0902),

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 21. novembra 2023 o osnutkih proračunskih načrtov za leto 2024: celovita ocena (COM(2023)0900),

– ob upoštevanju evropskega stebra socialnih pravic, ki so ga novembra 2017 razglasili Svet, Parlament in Komisija,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 9. novembra 2022 z naslovom Sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja EU (COM(2022)0583),

– ob upoštevanju predloga Komisije z dne 26. aprila 2023 za uredbo Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (COM(2023)0240

– ob upoštevanju člena 54 Poslovnika,

– ob upoštevanju poročila Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve (A9-0000/2023),

A. ker je glede na gospodarsko napoved Komisije iz jeseni 2023 trg dela EU v prvi polovici leta 2023 kljub počasnejši gospodarski rasti še naprej močan; ker naj bi rast zaposlenosti v EU letos znašala 1 %, v letih 2024 in 2025 pa naj bi se zmanjšala na 0,4 %; ker naj bi stopnja brezposelnosti v EU v letih 2023 in 2024 ostala na splošno stabilna pri 6 %, v letu 2025 pa naj bi se znižala na 5,9 %;

B. ker je v letnem pregledu trajnostne rasti 2024 poudarjeno, da so kljub občutnemu zvišanju plač v EU v letu 2022 in v začetku leta 2023 te zaostajale za visoko stopnjo inflacije, kar je privedlo do zmanjšanja kupne moči, zlasti pri osebah z nižjimi dohodki; ker so se realne plače v EU v letu 2022 znižale za 3,7 %, s čimer se je povečalo tveganje revščine zaposlenih; ker se pričakuje, da se bodo realne plače naslednje leto zvišale zaradi stalne nominalne rasti plač in upadajoče inflacije;

C. ker je Komisija v jesenski gospodarski napovedi iz leta 2023 poudarila, da so se negotovost in negativna tveganja za gospodarske obete v zadnjih mesecih povečali in da bi lahko transmisija zaostrovanja monetarne politike gospodarsko aktivnost zavirala dlje in v večji meri, kot je napovedano v tej napovedi, saj bi se lahko prilagajanje financ podjetij, gospodinjstev in vlad okolju visokih obrestnih mer izkazalo za zahtevnejše;

D. ker bi lahko digitalni in zeleni prehod pomembno vplivala na okolje in prizadete ljudi, pa tudi na gospodarstvo in trg dela;

E. ker bo konec leta 2023 prenehala veljati splošna odstopna klavzula v okviru Pakta za stabilnost in rast, mora fiskalna politika podpirati denarno politiko pri zmanjševanju inflacije in ohranjati vzdržnost javnih financ, hkrati pa zagotoviti dovolj prostora za dodatne naložbe, vključno z naložbami v socialno infrastrukturo in storitve ter podporo za dolgoročno rast;

F. ker skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024 vsebuje prvo oceno stanja držav članic v zvezi s tremi krovnimi cilji za leto 2030, ki priča o dobrem napredku pri doseganju cilja zaposlenosti s 74,6-odstotno stopnjo zaposlenosti, vendar z velikimi razlikami glede na spol in starost, napredku večine držav članic pri doseganju nacionalnih ciljev za zmanjšanje revščine, medtem ko so spremembe pri drugih v nasprotno smer, nujnem večjem napredku pri izpolnjevanju krovnega cilja Unije, da se do leta 2030 v EU vsako leto izobrazi 60 % odraslih v primerjavi s 37,4 % leta 2016;

G. ker bi morala vključitev okvira socialnega zbliževanja v evropski semester spodbujati navzgor usmerjeno socialno zbliževanje ter izboljšati ocenjevanje in spremljanje razvoja na področju zaposlovanja in socialnih zadev v državah članicah in EU, tako da bi odkrili tveganja za navzgor usmerjeno zbliževanje za države članice v skupnem poročilu o zaposlovanju na podlagi glavnih kazalnikov pregleda socialnih kazalnikov in z objavo poročil Komisije o socialnem zbliževanju za tiste države članice, za katere je bilo ugotovljeno, da se spoprijemajo s tveganji za navzgor usmerjeno socialno zbliževanje;

H. ker so kvalificirani delavci, ki se lahko odzovejo na zahteve trga dela ter izobraževanja, usposabljanja in vseživljenjskega učenja, ključnega pomena za trajnostno rast, več inovacij in konkurenčnosti ter trajnostni in pravični prehod gospodarstva EU;

I. ker se zaradi staranja prebivalstva število ljudi, starejših od 65 let, hitro povečuje, hkrati pa za vse več kritičnih delovnih mest ni mogoče najti primernih kandidatov, zaradi česar se je zmanjšalo število zaposlenih, ki financirajo model socialnega varstva v EU;

J. ker je Parlament večkrat poudaril, da mora biti redno in strukturirano vključen v proces evropskega semestra in dialog v tem okviru, da bi povečali preglednost, demokratično odgovornost in odgovornost za sprejete odločitve, predvsem z gospodarskim in socialnim dialogom;

1. poudarja, da mora biti eden od ciljev trajnostne gospodarske rasti vključujoča socialnoekološka in digitalna preobrazba naših gospodarstev, da bi preprečili socialna, gospodarska, digitalna in okoljska neravnovesja, in sicer tako, da se borimo proti revščini, zmanjšamo neenakosti in ustvarjamo dostojna delovna mesta z ustreznimi plačami in delovnimi pogoji, da spoštujemo usklajenost s cilji trajnostnega razvoja in evropskim stebrom socialnih pravic ter povečamo ekonomsko, socialno in teritorialno kohezijo;

2. poudarja pomen najnovejšega spremljanja podatkov o trgu dela ter ponudbe in povpraševanja po znanjih na poklicni, sektorski in regionalni ravni, da bi pomagali pri prepoznavanju in napovedovanju ustreznih poklicnih in prečnih potreb po znanjih;

3. poudarja, da je treba znatno vlagati v ljudi ter ponuditi kakovostno, vključujoče in subvencionirano izobraževanje in usposabljanje na področjih, povezanih z znanji ter kompetencami, po katerih se povprašuje na trgih dela in v prihodnost usmerjenih sektorjih v skladu z lokalnimi in regionalnimi potrebami; poudarja tudi, da je treba obravnavati neskladja med ponudbo znanj ter povpraševanjem po njih in pomanjkanje na trgu dela; poudarja še, da je treba poskrbeti, da bodo delavci pripravljeni na zeleni in digitalni prehod, da bodo lahko izkoristili priložnosti za novo zaposlitev ali poklicno napredovanje ter da bodo programi usposabljanja in izobraževanja usklajeni s potrebami planeta, gospodarstva in družbe prihodnosti;

4. poudarja, da je treba razmisliti o porazdelitvi kakovostnih delovnih mest v družbi zaradi razširjenosti revščine in socialne izključenosti med nekaterimi skupinami, da bi bolje oblikovali prilagojene aktivacijske in vključujoče politike; poudarja tudi, da je treba posebno pozornost nameniti mlajši generaciji, ki se še vedno spoprijema s težavami pri vstopu na trg dela, in otrokom, ki so bolj izpostavljeni tveganju revščine in socialne izključenosti; zato vztraja, da je treba bolje oceniti vpliv sedanjih politik, da bi okrepili zmogljivosti držav članic za spodbujanje navzgor usmerjenega socialnega zbliževanja;

5. želi spomniti, da je ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in izvajanje strategij zadrževanja zaposlenih najboljši način za privabljanje kvalificirane delovne sile in poziva delodajalce, naj vlagajo v svoje delavce; poudarja, da težave pri zaposlovanju in pomanjkanje delovne sile prevladujejo zlasti v sektorjih z zahtevnimi delovnimi pogoji in slabo kakovostjo delovnih mest; poudarja, da je zato nujno, da se ustvarjajo visokokakovostna in dobro plačana delovna mesta, ki izboljšujejo kakovost življenja;

6. podpira povečanje sredstev EU, namenjenih socialnim ciljem, in spodbujanje v prihodnost usmerjenih naložb, osredotočenih na pravičen zeleni in digitalni prehod, z močno socialno razsežnostjo, vključno z enakostjo spolov in enakim dostopom do osnovnih storitev, kot so izobraževanje, zdravstvo in digitalna infrastruktura; poudarja, da morajo finančni instrumenti na vseh ravneh postati manj razdrobljeni ter bolj mešani in združeni;

7. meni, da bi morala fiskalna pravila EU omogočati potrebne javne naložbe in financiranje pravičnega prehoda na brezogljično gospodarstvo ter tudi ustrezno izvajanje načel evropskega stebra socialnih pravic in socialnih naložb; poudarja, da je sicer treba v razumnem času zmanjšati javni dolg, manjše in bolj zadolžene države članice pa potrebujejo prožnejše poti prilagajanja, tako da bodo imele dovolj fiskalnega

manevrskega prostora, da izvedejo naložbe in reforme, ki so potrebne za socialno pravičen zeleni in digitalni prehod, pri katerem nihče ne bo zapostavljen;

8. opozarja države članice na njihovo zavezanost, da bodo izvajale reforme in naložbe, ki bodo imele socialni učinek in prispevale h gospodarski, socialni in teritorialni koheziji EU ter trajnostni in vključujoči rasti, pa tudi k izvajanju evropskega stebra socialnih pravic prek nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; zato poziva k vključevanju evropskega stebra socialnih pravic v vse sklade EU z uvedbo socialne pogojenosti v pravila o dodeljevanju sredstev v okviru finančne uredbe[1], ki zajema splošni proračun EU;

9. je seznanjen s predlogi Komisije za nove uredbe v okviru spremembe okvira ekonomskega upravljanja iz aprila 2023, da bi okrepili vzdržnost dolga ter trajnostno in vključujočo rast z naložbami in reformami, vključno s fiskalnim prilagajanjem, ki omogoča socialne naložbe; poziva Komisijo, naj oceni, kateri odhodki in naložbe so nujni za doseganje dolgoročnih socialnoekonomskih ciljev, potrebnih za doseganje mejnikov iz nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost; poziva jo, naj na podlagi te ocene predlaga nov sistem za izračun čezmernega primanjkljaja, da bi povečali pravičnost med zelenim in digitalnim prehodom, socialno odpornost in izvajanje evropskega stebra socialnih pravic, hkrati pa zagotovili vzdržnost javnih financ v državah članicah;

10. poziva Komisijo, naj razvije strukturo ekonomskega upravljanja v EU, ki bo temeljila na preglednosti, odgovornosti, solidarnosti, vključevanju, socialni pravičnosti, konvergenci, enakosti spolov, kakovostnih javnih storitvah, vključno s kakovostnim javnim izobraževalnim sistemom za vse, kakovostnem zaposlovanju in trajnostnem razvoju;

11. pozdravlja dejstvo, da je bil za spodbujanje navzgor usmerjenega socialnega zbliževanja postopek večstranskega nadzora iz člena 148(4) PDEU prvič dopolnjen s sistemom zgodnjega opozarjanja v okviru evropskega semestra, in sicer prek okvira socialnega zbliževanja, ki bi lahko spodbudil odpravo tveganj za socialno zbliževanje, opredeljenih v glavnih kazalnikih pregleda socialnih kazalnikov in poročilih o socialnem zbliževanju, ki jih je objavila Komisija; poudarja, da je treba v priporočila za posamezne države vključiti tveganja socialnih razlik, še posebej tista, ki zadevajo zgodnji razvoj ljudi in imajo lahko dolgotrajne posledice za posameznike, kot je enak dostop do kakovostnega izobraževanja in zdravstvenega varstva, ter poudarja, da jih je treba upoštevati pri določanju poti fiskalne prilagoditve;

12. poziva, naj bo proces evropskega semestra bolj demokratičen ter naj Parlament tesno sodeluje zlasti pri določanju prednostnih nalog makroekonomske in socialne politike; meni, da bi moral spremenjeni proces evropskega semestra slediti rednemu zakonodajnemu postopku in da bi se torej o njem morala dogovoriti Svet in Parlament;

13. ponovno potrjuje vlogo socialnih partnerjev pri krepitvi socialnega dialoga in meni, da bi morala sprememba procesa evropskega semestra spodbujati nadaljnji dialog z

[1] Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. julija 2018 o finančnih pravilih, ki se uporabljajo za splošni proračun Unije, spremembi uredb (EU) št. 1296/2013, (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013, (EU) št. 1304/2013, (EU) št. 1309/2013, (EU) št. 1316/2013, (EU) št. 223/2014, (EU) št. 283/2014 in Sklepa št. 541/2014/EU ter razveljavitvi Uredbe (EU, Euratom) št. 966/2012 (UL L 193, 30.7.2018, str. 1).

ustreznimi deležniki, še posebej z določenimi socialnimi partnerji in organizacijami civilne družbe, o glavnih političnih vprašanjih, kjer je to primerno, v skladu z določbami PDEU ter nacionalnimi pravnimi in političnimi ureditvami;

14. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.